

**ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΔΗΜΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ**

ΔΣ24326062025

ΠΡΑΚΤΙΚΟ

Συνεδρίασης του Διοικητικού Συμβουλίου της Κ.Ε.Δ.Ε.
της 26^{ης} Ιουνίου 2025

Στην Αθήνα σήμερα, 26 Ιουνίου 2025, ημέρα Πέμπτη και ώρα 11:00, συνήλθε σε συνεδρίαση, δια ζώσης και με τηλεδιάσκεψη (μεικτή), σύμφωνα με το άρθρο 11 του ν. 5043/2023 (Α' 91), το Διοικητικό Συμβούλιο της Κ.Ε.Δ.Ε., ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου της, κ. Λάζαρου Κυρίζογλου, Δημάρχου Αμπελοκήπων-Μενεμένης και υπό την προεδρία του.

Κατά τη συνεδρίαση παρέστησαν οι Δήμαρχοι: Αλεξόπουλος Γρηγόρης Δυτικής Αχαΐας, Αμπατζόγλου Θεόδωρος Αμαρουσίου, Αναστασιάδης Φίλιππος Παγγαίου, Αποστολόπουλος Ηλίας Παπάγου-Χολαργού, Γκουντάρας Αντώνιος Αγιάς, Δανιηλίδης Συμεών Νεάπολης-Συκεών, Δούκας Χάρης Αθηναίων, Καστρινός Αλέξιος Πηνειού, Καφατσάκη-Βλάχου Σταματία Ζωγράφου, Κούλης Ευστάθιος Γορτυνίας, Κωνσταντέλλος Γρηγόριος Βάρης-Βούλας-Βουλιαγμένης, Μαμάκος Αθανάσιος Λαρισαίων, Μπέγκας Θωμάς Ιωαννινών, Πελετίδης Κωνσταντίνος Πατρέων, Ραβιόλος Ελευθέριος Καρύστου, Τσακίρης Παντελεήμων Ωραιοκάστρου, Τσιάκος Βασίλειος Καρδίτσας και οι Δημοτικοί Σύμβουλοι: Γιαλιτάκης Νικόλαος Ηρακλείου, Ζαχαριάδης Κωνσταντίνος Αθηναίων, Καραμαλάκης Μιχαήλ Ηρακλείου, Καταβούτας Γεώργιος Τρικκαίων, Καφαντάρης Δημήτριος Πύλου-Νέστορος, Μουράτογλου Ιωάννης Έδεσσας, Μπαρμπάκος Ευάγγελος Καλλιθέας, Μπίρμπας Δημήτριος Αιγάλεω, Τεντόμας Χρήστος Αθηναίων, Τζιαχρήστας Δημήτριος Δομοκού, Τσιαντής Δημήτριος Λίμνης Πλαστήρα, Υδραίου Μερόπη-Σπυριδούλα Κεντρικής Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων.

Απών ο Δήμαρχος Αγρινίου Παπαναστασίου Γεώργιος.

Αφού διαπιστώθηκε η απαρτία του Σώματος και γενομένης συζητήσεως, πάρθηκε η παρακάτω απόφαση:

Απόφαση 243^η

ΘΕΜΑ: Πρόταση νομοθετικής ρύθμισης προς άρση αμφισβήτησης δυνατότητας Δήμων να ρυθμίζουν με κανονιστικές αποφάσεις τις προδιαγραφές εκτέλεσης και αποκατάστασης τομών σε οδικό δίκτυο και κοινόχρηστους χώρους.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΚΕΔΕ, αφού άκουσε εισήγηση από την κα Θ. Αλεξίου, Προϊσταμένη της Νομικής Υπηρεσίας της ΚΕΔΕ, σχετικά με πρόταση νομοθετικής ρύθμισης προς άρση αμφισβήτησης δυνατότητας Δήμων να ρυθμίζουν με κανονιστικές αποφάσεις τις προδιαγραφές εκτέλεσης και αποκατάστασης τομών σε οδικό δίκτυο και κοινόχρηστους χώρους, η οποία έχει ως εξής:

«ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Οι Δήμοι, στο πλαίσιο άσκησης των αρμοδιοτήτων τους και ως αποκλειστικά υπεύθυνοι και υπόχρεοι για τη συντήρηση του οδικού δικτύου αρμοδιότητας τους (δυνάμει του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου), προβαίνουν σε ρύθμιση προδιαγραφών, δια κανονιστικών αποφάσεων του άρθρου 79 ν.3463/2006, εκτέλεσης τομών σε κ/χ χώρους και οδικό δίκτυο εντός των διοικητικών τους ορίων.

Οι άνω κανονιστικές αποφάσεις έχουν προσβληθεί επανειλημμένα με αιτήσεις ακύρωσης ενώπιον του ΣτΕ από παρόχους κινητής τηλεφωνίας, οπτικών ινών, προβάλλοντας ως λόγο ακύρωσης ιδίως την έλλειψη νομοθετικής εξουσιοδότησης και αναρμοδιότητα των οικείων Δήμων να τροποποιούν, με τις αποφάσεις αυτές την προβλεπόμενη στο Παράρτημα Χ του ν. 4070/2012 διαδικασία χορήγησης δικαιωμάτων διέλευσης για την εγκατάσταση οπτικών ινών. Ειδικότερα, ισχυρίζονται ότι ούτε με τις ειδικές διατάξεις που διέπουν την χορήγηση δικαιωμάτων διέλευσης σε παρόχους δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών ούτε με τις διατάξεις που ρυθμίζουν τις αρμοδιότητες των ΟΤΑ παρέχεται στο Δήμους εξουσιοδότηση για την έκδοση κανονιστικών πράξεων προς ρύθμιση ζητημάτων σχετικών με την χορήγηση δικαιωμάτων διέλευσης.

Οι προβαλλόμενοι λόγοι ακύρωσης είναι μη νόμιμοι και αβάσιμοι, δεδομένου ότι με τους Κανονισμούς των Δήμων δεν τροποποιούνται διατάξεις της ειδικής περί δικαιωμάτων διέλευσης νομοθεσίας, όπως ισχυρίζονται οι πάροχοι, αλλά καθορίζονται τεχνικές προδιαγραφές για την εκτέλεση και αποκατάσταση τομών από παρόχους δικτύων ηλεκτρονικών υπηρεσιών.

Οι άδειες των Δήμων προς τρίτους για τομές ή εκσκαφές οδοστρωμάτων, ερεισμάτων κλπ, προς κατασκευή έργων, χορηγούνται κατ' εφαρμογή του άρθρου 47 παρ. 3α του ν. 2696/1999 (Κ.Ο.Κ.) σε συνδυασμό με το άρθρο 75 παρ. Ι περ. α' υποπερ. 7 του ν. 3463/2006 (Κ.Δ.Κ.). Οι ανωτέρω άδειες τομής διακρίνονται από τα δικαιώματα διέλευσης σαφώς, παρά το γεγονός ότι αρμόδιο για την έκδοση αμφοτέρων είναι το ίδιο όργανο (Δήμος).

Οι Δήμοι είναι αποκλειστικά υπεύθυνοι και αρμόδιοι για την η σωστή συντήρηση των οδών προς αποφυγή δυσμενών επιδράσεων στην ασφάλεια της κυκλοφορίας και την διατήρηση της αισθητικής εικόνας των οδών, πεζοδρομίων και λοιπών κοινόχρηστων χώρων. Διαχρονικά οι εργασίες εγκατάστασης δικτύων από παρόχους αποτελούν πρόβλημα, δεδομένου ότι οι τομές, οι οποίες αποκαθίστανται πλημμελώς, δημιουργούν σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα βλάβες στο οδόστρωμα (με τις γνωστές βυθίσεις και εξάρσεις), δημιουργώντας ζητήματα ασφάλειας της οδικής κυκλοφορίας. Οι Δήμοι αφενός επιβαρύνονται για την αποκατάσταση τους και αφετέρου εμπλέκονται σε δικαστικές διενέξεις με πολίτες οι οποίοι έχουν υποστεί (σωματική ή υλική) βλάβη από τις κακοτεχνίες του οδοστρώματος, στρεφόμενοι κατά του οικείου Δήμου.

Επισημαίνεται ότι κατά τις ρητά διατυπωμένες διατάξεις του άρθρου 7 ν. 3481/2006, **οι οποίες παραμένουν σε ισχύ**, "7. Οι επιχειρήσεις και οι Οργανισμοί Κοινής Ωφέλειας, όπως ιδίως η Ε.ΥΔ.Α.Π. Α.Ε., η Δ.Ε.Η. Α.Ε., ο Ο.Τ.Ε. Α.Ε., η Δ.Ε.Π.Α. Α.Ε., οι δημοτικές επιχειρήσεις ύδρευσης και αποχέτευσης και τα νομικά ή φυσικά εν γένει πρόσωπα που εκτελούν έργα επί των οδών, υποχρεούνται να αποκαθιστούν πλήρως τις τομές και παντοειδείς φθορές του οδοστρώματος και των λοιπών στοιχείων ασφαλείας των οδών, εντός της προθεσμίας που αναγράφεται στην άδεια που εκδίδει η αρμόδια για τη συντήρηση της οδού υπηρεσία κατά την παρ. 3 του άρθρου 47 του ν. 2696/1999 (Κώδικας Οδικής Κυκλοφορίας - ΦΕΚ 57 Α') και η οποία δεν μπορεί να

υπερβαίνει τις δέκα (10) ημέρες από του πέρατος των εργασιών, επί των τμημάτων των οδών τα οποία παραδίδονται στην κυκλοφορία. Αν δεν αποκατασταθούν οι βλάβες και τομές του οδοστρώματος ή δεν αποκατασταθούν εντέχνως και επαρκώς, κατά την κρίση του οικείου φορέα συντήρησης της οδού, ο φορέας αυτός υποχρεούται να αποκαταστήσει τη βλάβη εις βάρος και για λογαριασμό του προσώπου για λογαριασμό του οποίου εκτελείται το έργο και περαιτέρω να βεβαιώσει και εισπράξει τη σχετική δαπάνη κατά τις διατάξεις είσπραξης των δημοσίων εσόδων.»

Περαιτέρω οι Δήμοι, δυνάμει του ειδικού θεσμικού πλαισίου περί της λειτουργίας τους και άσκησης των αρμοδιοτήτων τους, δύνανται να εκδίδουν Κανονιστικές αποφάσεις κατ' άρθρο 79 ν. 3463/2006 «Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων», με την ειδική αυξημένη δημοσιότητα προβλεπόμενη διαδικασία του άρθρου αυτού, για τη ρύθμιση θεμάτων αρμοδιότητας τους, πάντα εντός του πλαισίου της κείμενης νομοθεσίας. Κατά τις διατάξεις αυτές προκύπτει πέραν κάθε αμφιβολίας ότι οι Δήμοι εξουσιοδοτούνται να εκδίδουν **τοπικές κανονιστικές αποφάσεις** για τον καθορισμό των όρων χρήσης και λειτουργίας των οδών, πεζοδρομίων, πλατειών και λοιπών κοινόχρηστων χώρων αρμοδιότητας τους, με σκοπό να καθορίζονται οι προδιαγραφές για εκτέλεση εργασιών από τρίτους, κατ' επιταγήν του άρθρου 75 παρ. Ι περ. γ' υποπερ. 15 του ν. 3463/2006, σύμφωνα με τις διατάξεις του οποίου, τους ανήκει η αρμοδιότητα για τη μελέτη των έργων συντήρησης και βελτίωσης του οδικού δικτύου αρμοδιότητάς τους.

Επιπλέον ο ν. **5043/2023 στο άρθρο 3** («Τρόπος καταβολής τέλους χρήσεως κοινόχρηστων χώρων - Αρμοδιότητα περί καθορισμού προδιαγραφών και απαιτήσεων αποκατάστασης των τομών στους κοινόχρηστους χώρους και κυρώσεις - Τροποποίηση παρ. 3 και 6 άρθρου 13 από 24.9/20.10.1958 β.δ.») **παρ. 2** ορίζει ότι: «Με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, ύστερα από εισήγηση της τεχνικής υπηρεσίας του οικείου δήμου, δύνανται να καθορίζονται **οι τεχνικές προδιαγραφές και απαιτήσεις αποκατάστασης των τομών στους κοινόχρηστους χώρους**, καθώς και η διαδικασία και ο χρόνος τυχόν έκπτωσης της εγγυητικής επιστολής. Σε περίπτωση παραβίασης του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζεται το άρθρο 286 του Ποινικού Κώδικα (ν. 4619/2019, Α' 195), περί παραβίασης των όρων της οικοδομικής.»

Οι επικαλούμενες από τους παρόχους ειδικές διατάξεις (Παράρτημα Χ του ν. 4070/2012) δεν αποκλείουν την εφαρμογή κάθε άλλης διάταξης που σχετίζεται με τα έργα δικτύων. Ειδικά δε το άρθρο 6 παρ. 4 της αριθμ. οικ. 32514 ΕΞ 2022 ΚΥΑ (Εξειδίκευση των όρων και προϋποθέσεων για τον χαρακτηρισμό ενός έργου ως «χαμηλής όχλησης») «Ο πάροχος μεριμνά για την πλήρη αποκατάσταση του χώρου επί, υπέρ ή υπό τον οποίο εξετέλεσε τις εργασίες που περιγράφονται στον υποβληθέντα φάκελο, κατά τους κανόνες της τέχνης και της επιστήμης και βάσει των ισχυουσών τεχνικών προδιαγραφών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών ή άλλου δημόσιου φορέα, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία».

Οι δε Τεχνικές Προδιαγραφές των έργων κατασκευής δικτύων οπτικών ινών ορίζονται, σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 2 του Παραρτήματος Χ του ν. 4070/2012, στην ΥΑ οικ. 72146/2316/30-12-2009 (ΦΕΚ Β' 21/7-1-2009), η οποία παραπέμπει στις Συστάσεις της Διεθνούς Ένωσης Τηλεπικοινωνιών (International Telecommunication Union – ITU) και δη στη Σύσταση ITU L.48 (ήδη ITU L.153 με το αυτό περιεχόμενο), εφαρμοζόμενη δε και στα έργα χαμηλής όχλησης.

Συνεπώς και από την επικαλούμενη, ως ειδικότερη, νομοθεσία από τους παρόχους προκύπτει ότι **οι πάροχοι δικτύων οφείλουν να συμμορφώνονται στους κανονισμούς που ρυθμίζουν τις άδειες τομής.**

Το άρθρο 8 δε του Παραρτήματος Χ του ν. 4070/2012 (που αφορά τα δικαιώματα διέλευσης) ορίζει: «8.(...) Ο πάροχος μεριμνά για την **πλήρη αποκατάσταση** του χώρου επί, υπέρ ή υπό τον οποίο εξετέλεσε εργασίες στο πλαίσιο των χορηγηθέντων σε αυτόν δικαιωμάτων διέλευσης κατά τους κανόνες της τέχνης και της επιστήμης και βάσει των ισχυουσών τεχνικών προδιαγραφών του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων ή άλλου δημόσιου φορέα, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Ειδικότερα, ο Πάροχος υποχρεούται, με την ολοκλήρωση των εργασιών, να επαναφέρει στην **προηγούμενη κατάσταση** όλες τις υποδομές (ιδίως ασφαλοτάπητες, πεζοδρόμια, ρείθρα, κράσπεδα), οι οποίες έχουν υποστεί ζημιές κατά την εκτέλεση των εργασιών και να δηλώσει εγγράφως στον αρμόδιο φορέα την ημερομηνία περάτωσης των εργασιών. 9. Ο πάροχος υποχρεούται **να αποκαθιστά πλήρως τις τομές και παντοειδείς φθορές του οδοστρώματος και των λοιπών στοιχείων ασφαλείας των οδών** εντός της προθεσμίας που αναγράφεται στην απόφαση χορήγησης δικαιωμάτων διέλευσης, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τις δέκα (10) ημερολογιακές ημέρες από του πέρατος των εργασιών». Όμοια ρύθμιση προβλέπεται στο άρθρο 6 παρ. 4-5 της αριθμ. οικ. 32514 ΕΞ 2022 ΚΥΑ (που αφορά τα έργα χαμηλής όχλησης).

Με τις ανωτέρω διατάξεις δεν **ορίζεται ο τρόπος αποκατάστασης, ήτοι δεν προσδιορίζεται η έκταση των προς εκτέλεση ασφαλοστρώσεων**, ενώ στο άρθρο 2.9 της Σύστασης ITU L.48/ITU L.153 προβλέπεται **διαδικασία αποκατάστασης του οδοστρώματος μετά την εγκατάσταση οπτικών ινών που εφαρμόζεται υπό την επιφύλαξη αντίθετων ρυθμίσεων από τους φορείς που είναι αρμόδιοι για την οδό.**

Σ' αυτό το πλαίσιο σε συνδυασμό και τις σαφείς διατάξεις του άρθρου άρθ. 3 παρ. 2 του ν. 5043/2023 και του άρθρου 79 παρ. 1 περ. δ υποπερ. δ2 του ν. 3463/2006, προκύπτει η νομιμότητα και η εξουσιοδότηση των Δήμων έκδοσης κανονιστικών αποφάσεων για τον καθορισμό των τεχνικών προδιαγραφών και των απαιτήσεων αποκατάστασης των τομών στους κοινόχρηστους χώρους.

Κατόπιν των ανωτέρω και προς αποφυγήν περαιτέρω δικαστικών διενέξεων μεταξύ των παρόχων και των Δήμων κρίνεται αναγκαία η πρόβλεψη ειδικής νομοθετικής ρύθμισης, με την οποία θα καθίσταται σαφής η αρμοδιότητα και δυνατότητα των Δήμων να καθορίζουν τις τεχνικές προδιαγραφές και τις απαιτήσεις αποκατάστασης των τομών στο οδικό δίκτυο και στους κοινόχρηστους χώρους, με την έκδοση κανονιστικών αποφάσεων του άρθρου 79 ν.3463/2006, ως εξής:

ΑΡΘΡΟ

Προστίθεται περ. (ζ) στην παρ. 1 του άρθρου 79 ν.3463/2006, όπως έχει τροποποιηθεί με το άρθρο 11 παρ.2 Ν.4674/2020 (Α'53), ως εξής:

«1. Οι δημοτικές αρχές ρυθμίζουν θέματα της αρμοδιότητάς τους εκδίδοντας τοπικές Κανονιστικές Αποφάσεις, στο πλαίσιο της κείμενης νομοθεσίας, με τις οποίες: [.....]

(ζ) Καθορίζουν τις τεχνικές προδιαγραφές και απαιτήσεις αποκατάστασης των τομών στους κοινόχρηστους χώρους και οδικό δίκτυο αρμοδιότητάς τους, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από το άρθρο 6 παρ. 4 της αριθμ. οικ. 32514 ΕΞ 2022 ΚΥΑ, το άρθρο

1 παρ. 2 του Παραρτήματος Χ του ν. 4070/2012 και την ΥΑ οικ. 72146/2316/30-12-2009 (ΦΕΚ Β' 21/7-1-2009), περί Συστάσεων της Διεθνούς Ένωσης Τηλεπικοινωνιών (International Telecommunication Union – ITU) και δη στη Σύσταση ITU L.48 (ήδη ITU L.153 με το αυτό περιεχόμενο) και το άρθρο 8 δε του Παραρτήματος Χ του ν. 4070/2012.»

ύστερα από διαλογική συζήτηση,

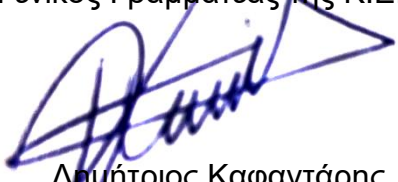
Αποφασίζει ομόφωνα

Εγκρίνει την ως άνω πρόταση νομοθετικής ρύθμισης και εξουσιοδοτείται ο Πρόεδρος όπως προωθήσει αυτή προς τα αρμόδια Υπουργεία, για συμπερίληψη της σε σχέδιο νόμου.

.....

ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Ο Γενικός Γραμματέας της Κ.Ε.Δ.Ε.

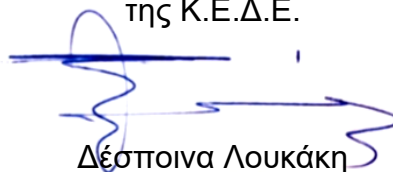

Δημήτριος Καφαντάρης
Δημοτικός Σύμβουλος Πύλου-Νέστορος

Ο Πρόεδρος της Κ.Ε.Δ.Ε.

Λάζαρος Κυρίζογλου
Δήμαρχος Αμπελοκήπων-Μενεμένης

Η Αναπληρώτρια Γενική Διευθύντρια
της Κ.Ε.Δ.Ε.

Δέσποινα Λουκάκη